

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 551

Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilun ja TE-palvelut 2024 -uudistuksen tilannekatsaus (kehittämiskokousasia)

TRE:3720/00.01.03/2021

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Työllisyysjohtaja Regina Saari, puh. 050 346 9603, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilun ja TE-palvelut 2024 -uudistuksen tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle ja työllisyysjohtaja Regina Saarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Perustelut

Maaliskuun alussa käynnistyneissä työllisyyden kuntakokeiluissa tavoitellaan eri palveluiden parempaa yhteensovittamista ja tehokkaiden palveluiden järjestämistä. Kuntakokeiluja jatketaan vuoden 2024 loppuun ja niiden kautta edetään valtiollisten työ- ja elinkeinopalvelujen kunnallistamiseen. TE-palvelut siirtyvät kokonaan kunnille vuoden 2024 aikana. Muutoksella on merkittäviä vaikutuksia TE-toimistojen, ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tulevaisuuteen.

Uudistukseen liittyvän hallituksen esityksen valmistelu on käynnissä ja HE valmistunee alkuvuodesta 2022. Muutos etenee kolmen vaiheen kautta, jotka sisältävät työllisyyskokeilun lisäksi laaja-alaisia palveluihin liittyviä lakimuutoksia vuonna 2022. Merkittävin näistä uudistuksista on pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka käynnistyy toukokuussa 2022 ja jota ollaan resursoimassa henkilöstövoimavarojen lisäyksellä valtiolta 1.1.2022 alkaen. Kolmantena vaiheena on tehtävien pysyvä siirto kunnille tai kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille. Työllisyyden ministerityöryhmä on linjannut, että järjestämisvastuualueella täytyy olla vähintään 20 000 työvoimapohja. Linjaukseen sisältyy ns.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

perälautasäännös. Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen työllisyys- ja kasvupalvelut -ryhmä on hankkinut konsulttiselvityksen Tampereen järjestämismvastuualueisiin liittyvistä vaihtoehdoista Pirkanmaan alueella. Selvitys valmistuu helmikuussa 2022.

Vuonna 2022-2023 toimeenpantavat työllisyys- ja elinkeinopalvelujen lakisääteiset uudistukset tulee huomioida työllisyyden edistämisen kuntakokeilualueella, ja tämä edellyttää, että järjestämismvastuualueista tehdään ratkaisuja ennen kuin kehittämistyö Pirkanmaan kuntakokeilualueella pääsee täysimääräisesti etenemään. Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilun yhteistoiminta-alueen muodostaa 21 kuntaa. Toiminta perustuu kokeilulainsäädäntöön ja toimijoiden välisiin moniportaisiin sopimuksiin.

TE-palvelujen kunnallistamiseen liittyviä keskeisiä valmistelussa olevia asioita ovat järjestämismvastuun lisäksi kuntien ohjaus ja tiedolla johtaminen, kuntien kannustava rahoitusmalli, palvelujen määrittäminen, tietojärjestelmäarkkitehtuuri, TE-henkilöstön liikkeenluovutus sekä uudistuksen vaikutukset valtion virastoihin.

Tampereen kaupunki on asettamassa marraskuussa 2021 TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelun ohjausryhmän, joka koostuu johtavista virkamiehistä, ja kaupunki on kutsunut ohjausryhmään keskeisiä toimijoita niistä organisaatioista, joihin tulevat muutokset vaikuttavat Pirkanmaalla. Ohjausryhmän tehtävänä on tukea TE-palvelut-uudistukseen liittyvää kuntien yhteistä kokonaisvalmistelua Pirkanmaalla. Ohjausryhmän tavoite on vahvistaa valtion ja kuntien välistä alueellista yhteistyöstä uudistuksessa ja yhteiskehittämisessä sekä turvata uudistuksen hallittu toimeenpano eri toimijoiden kesken Pirkanmaalla. Ohjausryhmällä ei ole vaikutusta työllisyyden edistämisen kuntakokeilun yhteistyösopimuksissa sovitun operatiivisen johtoryhmän tehtäviin tai työllisyyden edistämisen kuntakokeilun lakisääteisen yhteistyöelimen tehtäviin. Valmistelua käsitellään säännöllisesti Pirkanmaan kuntajohtajakokouksessa. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueen johtaja.

Tampereen kaupungin työllisyys- ja kasvupalvelut toimii palvelujen ja tehtävien luovuttajana käynnistävälle hyvinvointialueelle. Kahden reformin yhdyspinta tulee valmistella työllisyys- ja kotoutumispalvelujen sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelujen välillä vuosina 2021-2022 kuntien tulevat TE-palvelujen järjestämismvastuut huomioiden. Yhdyspinta sisältää rakenteiden johtamisen ja kehittämisen lisäksi asiakaspalveluun liittyviä merkittäviä lainsäädäntöön pohjautuvia muutoksia eri toimijoiden roolituksessa, jotka on huomioitava osana molempien uudistusten valmistelua. Yhdyspinta sisältää mm. yhteisesti laadittavia asiakkaiden lakisääteisiä työllistymissuunnitelmia (aktivointisuunnitelmat, monialaisten palvelujen suunnitelmat ja kotouttamissuunnitelmat). Lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisen kuntouttavan työtoiminnan järjestämismvastuu siirtyy kaupungilta hyvinvointialueelle. Uudistusten onnistuminen sekä luovutettavien tehtävien uudelleenorganisointi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

yhdyspinnalla on ensiarvoisen tärkeää mm. asiakkaiden sujuvien palvelupolkujen, kunnallisen TE-palvelu-uudistuksen vaikuttavuuden ja kustannusten, kolmannen sektorin palvelutuotannon sekä kaupungin maksamien työttömyysturvamenojen näkökulmasta. Yhteisiä yhdyspintapalveluja tarvitsevia asiakkaita on Tampereella liki 10 000.

Työmarkkinatilanne

Kaupungin koostaman työllisyyskatsauksen mukaan Tampereen työttömyysaste oli lokakuun lopussa 10,9 prosenttia. Koko maan työttömyysaste oli samaan aikaan 9,8 prosenttia. Vertailussa kuuden suurimman kaupungin kesken vain Espoon työttömyysaste, 9,5 prosenttia, oli Tamperetta alempi. Tampereella työttömien määrä on vähentynyt vuoden takaiseen ajankohtaan verrattuna 3 567 työnhakijalla. Avoimia työpaikkoja oli syyskuussa 7 797, jossa on lisäystä viime vuoden vastaavaan 3 581. Merkittävää on, että koronasta johtuen pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt. Pitkäaikaistyöttömien määrä Tampereella oli 4 916, lisäystä vuoden takaiseen on 1 121. Nuorten työttömyys on laskenut. Alle 25-vuotiaita nuoria työttömiä oli syyskuussa 1 624, vähenemää vuoden takaiseen vastaavaan ajankohtaan oli 750 henkilöä.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu

Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilu valmisteltiin ja käynnistyi korona-aikana. Pirkanmaan kuntien vastuulle siirtyi 1.3.2021 TE-toimistolta 28 230 heikommassa työmarkkina-asetuksessa olevan työttömän ja työvoimapalveluissa olevan asiakkaan lakisääteiset TE-palvelut. Tampereelle siirtyneiden asiakkaiden määrä oli 17 670. Kokeilun asiakasmäärä kasvaa koko ajan, koska työllistyneitä työnhakunsa voimassa pitäviä työnhakijoita ei siirretä TE-toimistoon. Asiakkaiden vaihtuvuus kuntakokeilussa on suurta erityisesti isoissa kaupungeissa, niin myös Tampereella.

Maaliskuussa 2021 kokeilukuntien työnjohdon alle kuntien määrittämiin tehtäviin siirtyi Pirkanmaalla 170,7 henkilötyövuotta TE-taustaista henkilöstöä. Tampereelle siirtynyt henkilöstömäärä sisältäen muiden kuntien keskitetyt palvelut oli 111,3 htv. Keväällä 2022 käynnistytävä pohjoismainen työvoimapalvelumalli vakinaistaa avoimen haun kautta henkilöstöä TE-toimistoihin ja sitä siirretään myös kokeilualueelle. Vuoden 2022 alussa Pirkanmaan kokeilussa työskentelee 198 henkilötyövuotta (Tampere 128 htv) TE-taustaista henkilöstöä. Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tuo Tampereelle noin 17 henkilötyövuotta lisää verrattuna vuoden 2021 henkilöstöresursseihin. Kevään ja syksyn 2021 rekrytointiprosessit ja uuden henkilöstön koulutus ja perehdytys pidentää kokeilun käynnistymisvaihetta vuoden 2021 loppuun. Kokeilun käynnistymiseen liittyvä riskialttein vaihe on ohitettu, mutta kokeilukokonaisuuden haltuunottoon menee vielä aikaa.

Tampereella kokeilussa 30.9.2021 (Työnvälitystilastosta) oli 17 898 asiakasta, joista työttömänä työnhakijana oli 9 995 (vastaava määrä elokuussa oli 663 suurempi). Koulutuksessa olevia työnhakijoita oli 2 468

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

työllistymistä edistävässä palvelussa (mm. kokeilut ja kuntouttava työtoiminta) 1 906, työllistettynä 789 ja työssä yleisillä työmarkkinoilla 2 217. Alkaneita palveluja syyskuun loppuun mennessä on ollut Tampereella 7 636.

Työllistyessään kokeilun asiakas voi joko päättää työnhakunsa tai jättää sen voimaan. Työllistymisen vuoksi työnhakunsa on päättänyt kokeilun aikana Tampereella 2 350 asiakasta. Noin 2 700 asiakasta on päättänyt työnhakunsa niin, että he eivät ole ilmoittaneet haun päättämisen syytä. Vaikka tarkkaa lukumäärää on mahdoton sanoa, niin voidaan olettaa, että varsin moni näistä on työllistynyt. Koko Pirkanmaalla vastaavat luvut ovat 4 000 ja 4 800. Kokeilun alkaessa kaikki työssä olevat asiakkaat jäivät TE-toimiston asiakkaiksi. Lokakuun lopulla kokeilun asiakkaana oli jo Tampereella 2 200 (Pirkanmaa: 3 374) työssä olevaa asiakasta, joiden työnhaku oli voimassa. Koska työssäkäynti nykyään on varsin dynaamista (esim. määräaikaiset työsuhteet, osa-aikatyö, nollatuntisopimukset jne.), niin yhteensä 4 740 asiakasta on kertonut työllistyneensä kokeilun aikana ainakin tilapäisesti. Yleisille työmarkkinoille työllistymisen lisäksi lähes tuhat kokeilun tamperelaista asiakasta on ollut sijoitettuna työllisyystoimin (esim. palkkatuki tai starttiraha). Lokakuun lopulla lomautettuna Tampereella oli enää 258 kuntakokeilun asiakasta. Aktiivisista asiakkaista Tampereella koulutuksessa oli lokakuun lopulla noin 2 600. Koulutuksen aloittamisen takia 550 asiakasta oli päättänyt työnhakunsa.

Säännöllisesti kerättävä asiakaspalaute kaikissa Pirkanmaan kokeilukunnissa on ollut erittäin hyvää. Pirkanmaan kuntakokeilun asiakkaat ovat asiakaspalautteessa kertoneet saavansa hyvää henkilökohtaista palvelua ja yhteyden saaminen omiin asiakaspalveluhenkilöihin on ollut helppoa. Asiakkaat ovat kokeneet, että heidän asioita ollaan käsitelty nopeasti. Koko Pirkanmaan henkilöasiakaspalautteesta saatu kokeilukuntien yhteinen kumulatiivinen NPS-luku on ollut tasaisesti yli 60. OMA-valmentaja on koettu positiivisena, omaa työllistämistä tukevana palveluna ja tarpeellisena apuna työllistymisen polulla.

Työntekijäkokemus Pirkanmaan kokeilusta sekä TE-taustaisen että kuntataustaisen henkilöstön osalta on ollut varsin hyvää ottaen huomioon massiiviset toimintamalli- ja tehtävänkuvamuutokset korona-aikana. Riskienhallinnan kannalta siirtymävaihe kokeiluun onnistui varsin hyvin, eikä esimerkiksi asiakkaiden työttömyysetuuksiin tai palveluihin tullut katkoksia.

Asiakkaiden ohjaus työllistymistä edistäviin palveluihin on jatkuvaa. Asiakasohjauksen volyyymeissä ilmennyt kesäkauden lasku on taittunut elokuussa. Muuten asiakasmäärät palveluissa ovat pysyneet elokuun ajan melko vakaina mutta omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella on noussut 150 asiakkaalla. Kuntouttavan työtoiminnan toteutuneita työtoimintapäiviä oli vuonna 2020 kuukaudessa keskimäärin 12 073 päivää. Vuonna 2021 keskiarvo kuukaudessa (1-10/2021) on ollut 13 367

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

päivää. Tämä on 17,5 prosenttia enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2020. Syksyn aikana työnvälityksen, koulutukseen ja palveluihin ohjauksen odotetaan merkittävästi kasvavan. Pääpainopisteenä työllisyyden kuntakokeilussa on työvoiman saatavuuden kohtaantohaasteisiin vastaaminen ja työvoimapulan lievittäminen.

Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu vaikuttaa kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuuteen merkittävästi. Kaupungin työmarkkinatukikustannukset tammi-lokakuussa olivat 25,9 milj. euroa, mikä on 1,8 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020 vastaavana ajankohtana. Marraskuun loppuun asti työmarkkinatuen kuntaosuuteen vaikuttaa merkittävästi myös koronasta johtuva yrittäjien väliaikainen työttömyysturva-oikeus.

Työllisyyden kuntakokeilussa kunnilla on käytössä kokeilulain mahdollistamana kaikki aktivointitoimet. Niitä käytetään, yksilöllisin perustein lakisääteisessä työllistymissuunnitelmassa sopien, jos asiakkaan työllistyminen avoimille työmarkkinoille ei ole mahdollista. Työllisyydenhoidon aktivointitoimien (palkkatukityö, omaehtoinen opiskelu, työvoimakoulutus, työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta) aikana kunnan työmarkkinatuen maksuosuus poistuu, jolloin työttömyysetuuden ja palveluihin liittyvän kulukorvauksen maksaa valtio.

Korona-ajalla on ollut merkittävä vaikutus työllistymistä edistävien toimien järjestämiseen työmarkkinoilla mm. erilaisten sulkujen takia. Kuntouttavan työtoiminnan palvelu muutettiin koronasulun aikana nopeasti etäpalveluksi siltä osin, kun se oli asiakaskunta huomioiden mahdollista. Asiakkaiden aktivointi työllistymistä edistäviin palveluihin on kuitenkin Pirkanmaan kokeilussa ja Tampereella varsin korkea verrattuna muuhun maahan.

Tiedoksi

Teppo Rantanen, Regina Saari, Tuula Mikkonen

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 7.12.2021 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 7.12.2021.

Tampere
07.12.2021

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§551

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)